

Yhteiskunnan ja arjen turvallisuuden äärellä

Mikä tekee valtiosta turvallisen? Voiko esimerkiksi Venäjää pitää turvallisenä maana? Vastaus vaihtelee sen mukaan, keneltä kysytään ja mistä turvallisuuden osa-alueesta puhutaan. Laajasti ajateltuna turvallisuuteen vaikuttavat kansainvälisen ja kansallisen poliittisen kehityksen, konfliktien tai yhteistyön ohella monet yhteiskunnalliset tekijät, kuten arjen turvallisuus. Ulkomaiselle matkailijalle Venäjällä riittää Suomen ulkoministeriön matkustustiedotteen mukaan tavanomainen varovaisuus, vaikkakin erityistä varovaisuutta tulee noudattaa muun muassa liikenteessä ja mielenosoituksia tulisi välttää. Vaikkapa työnsä vuoksi uhatulla venäläisellä toimittajalla taas kuva henkilökohtaisesta turvallisuudesta muodostuu toisenlaiseksi.

Turvallisuuden tunne on osa yhteiskunnan vakautta. Monenlaisista epävakautta kuvastavista uutisista huolimatta venäläiset näyttäisivät kuitenkin pitävän tulevaisuudennäkymiään varsin vakaina. Fom-tutkimuslaitoksen syyskuussa tekemän kyselyn mukaan yli 40 prosenttia venäläisistä näkee elinolojen maassaan pysyvän puolen vuoden sisällä melko samanlaisina kuin nyt – kolmasosa tosin ennakoii niiden muuttuvan nykyistä huonommiksi. Kyselyvastausten luvut ovat pysyneet suunnilleen tällaisina jo lähes vuoden, vuosina 2017-2018 näkymät olivat hieman optimistisempia.

Toisen tutkimuslaitoksen, Vtsiomin, lukujen mukaan presidentti Vladimir Putinin toimintaan luottaa yli 70 prosenttia maan asukkaista ja maan tilaa pitää hyvänä tai erittäin hyvänä reilu puolet. Vaikka asioiden tolaan Venäjällä tyytyväisten osuus on viime vuodesta laskenut, monet vaikuttavat kyselyiden perusteella kohtuullisen tyytyväisiltä. Toisaalta muutoksen toiveiden kasvukin näkyy mielipidetiedusteluissakin: yhteiskunnallisia protesteja tukee entistä isompi joukko. Lähes neljäsosa Vtsiomin kyselyyn vastanneista ilmoitti elokuussa olevansa valmis lähtemään mukaan kotipaikkakunnallaan isoon mielenosoitukseen, joka vastustaisi esimerkiksi elintason putoamista tai vallankäytön epäkohtia.

Tässä Idäntutkimuksen numerossa turvallisuutta tarkastellaan eri näkökulmista niin yksilön kuin yhteiskunnan osalta, ja tarkastelu laajenee Venäjän lisäksi Viroon. Ritva Nätkin kuvaa artikkelissaan, miten turvallisuus ja turvattomuus kietoutuvat opiskelijoiden ajatuksiin perheestä ja sukulaisuudesta tulevaisuuden Suomessa ja Virossa ja millaisia eroja ja yhtäläisyyksiä maiden väliltä nousee esiin. Henkilökohtaisuuden alueelta liikutaan politiikan puolelle Teemu Oivon ja Olga Davydova-Minguetin artikkelissa, joka tarkastelee Suomen venäläisten kaksoiskansalaisuutta turvallistamisen näkökulmasta. Taidejuttumme väreistä ja

niiden merkityksestä turvallisuuteen tuo numeron teemaan uutta kulmaa – esiteltävät teokset pohjautuvat taiteen ja tieteen vuoropuheluun.

Turvallisuuden rakentamiseen liittyy olennaisesti myös ulkopolitiikka ja kansainvälinen yhteistyö: Alina Kuusisto tarkastelee artikkelissaan pohjoisesta ulottuvuudesta käytyä keskustelua, muun muassa sitä miten Suomi on luovunut muuttuvien EU-Venäjä-suhteiden ja kahdenvälisten Venäjä-suhteidensa välillä. Joni Virkkunen, Minna Piipponen ja Tuulia Reponen käsittelevät puolestaan Venäjän kautta Suomeen kohdistunutta muuttoliikettä Venäjällä asuneiden afrikkalaisten maahanmuuttajien kertomusten kautta, avaten turvallisuuteen liittyviä kysymyksiä niin ihmisten arjen kuin valtioiden tasoltakin. Joni Virkkunen on myös toiminut tämän numeron vierailevana toimittajana.

Tässä numerossa julkaisemme myös kirjoittajakutsun ensi vuoden numeroihin. Vapaan teeman numeron (1/2020) lisäksi tulossa ovat teemat Ympäristö (2/2020), Keho (3/2020) ja Uho (4/2020). Otamme toimituksessa mielellämme näihin numeroihin vastaan artikkeliehdotuksia ja muita juttutarjouksia, kuten kirja-arvioita ja esseitä.

Turvallista syksyä!

Helsingissä 1.10.2019

Katja Lehtisaari